

Conducătorii Africii independente

Țările Africii de la sud de Sabara au trecut prin tulburări intense, după ce și-au câștigat independența față de puterile coloniale în anii 1960 și 1970.

Până în anii 1990, sistemele unipartite și dictaturile militare au predominat în Africa post-colonială, după care s-a făcut o ușoară trecere spre sisteme mai democratice. Sărăcia, instabilitatea și ostilitățile etnice au rămas însă probleme grave.

Africa de Est

Eritreea. Isayas Afewerki (n.1945; președinte din 1993) a condus rebeliunea care i-a adus, în 1993, independența față de Etiopia.

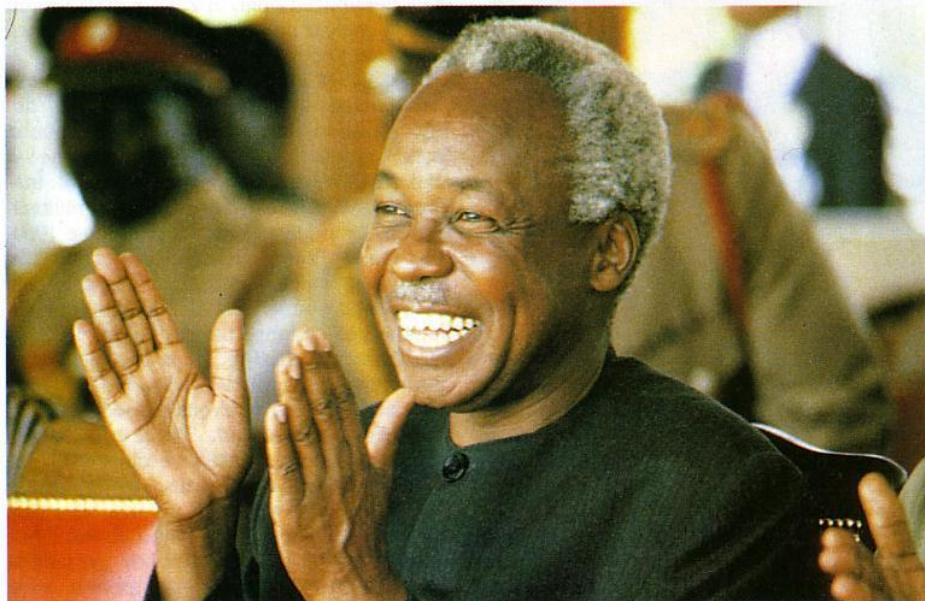
Etiopia. Etiopia nu a fost niciodată colonie deși Haile Selassie (1892-1975; împărat 1930-36, 1941-74) a fost alungat pentru un timp de invadatorii italieni. După detronarea lui, Etiopia a devenit stat militar marxist până când războiul civil l-a răsturnat pe Mengistu Haile Mariam (n. 1941; președinte 1977-91). Succesorul lui a fost Meles Zenawi (n.1955; președinte 1991-95), urmat de Negaso Gidado, președinte din 1995.

Djibouti. După obținerea independenței, acest stat mic a fost condus de Hassan Gouled Aptidon (n.1916; președinte din 1977).

Somalia. În 1991, statul unipartit condus de Said Barre (1919-95; șef al executivului 1969-91) s-a prăbușit și războaiele civile între diferitele facțiuni au dus la intervenția SUA și ONU și la o instabilitate continuă.

Kenya. Jomo Kenyatta (1891-1978; președinte 1964-78). Condamnat pentru terorism de britanici, Kenyatta a fost un conducător moderat. Daniel arap Moi (n.1924; președinte din 1978) a condus un regim autocratic și a supraviețuit unor alegeri pluripartite organizate în 1992.

Uganda. În istoria turbulentă a Ugandei de

Camera Press

după obținerea independenței (1962) guvernele civile conduse de Milton Obote (n.1924; președinte 1966-71, 1980-85) au fost de două ori răsturnate de militari. Primul dintre ei, Idi Amin (n.1925; 1971-79), a fost unul dintre cei mai săngeroși tirani ai Africii. Yoweri Museveni (n.1944; președinte din 1986) a încercat să creeze un guvern de reconciliere. **Rwanda.** Avionul în care se afla Juvénal Habyarimana (1937-94; președinte 1973-94) s-a prăbușit (probabil lovit de o rachetă). După moartea sa a izbucnit o ciocnire etnică extrem de violentă între populația hutu și tutsi. În 1994 liderul rebel Pasteur Bizimungu (n.1950) a devenit președintele țării.

Burundi. Luptele sângeroase dintre hutu și tutsi au slăbit autoritatea guvernamentală. Sylvestre Ntibantunganya (n.1956; președinte 1994-96) a fost răsturnat de la putere de liderul militar Pierre Buyoya.

Tanzania. Julius Nyerere (n.1922; președinte 1964-1985) fost prim-ministru al Tanganikăi (1961-63) a înfăptuit unirea dintre Tanganika și Zanzibar în 1964, care a dus la crearea Tanzaniei. Succesorul lui a fost Ali Hassan Mwinyi (n.1925; președinte din 1985).

Seychelles. France-Albert René (n.1935; președinte din 1977) a supraviețuit mai multor tentative de lovituri de stat.

Africa de Sud

Zambia. Kenneth Kaunda (n.1924; președinte 1964-91) a fost năpăstuit de eșecul economic; în 1991 a fost obligat să accepte alegeri pluripartite, pe care le-a pierdut. Frederick Chiluba (n.1943; președinte din 1993) a început să

☐ **Jomo Kenyatta a fost arestat de către britanici pentru implicarea în asasinatelor teroriste din anii 1950, din Mau Mau, dar a supraviețuit devenind primul lider al Kenyei independente.**

☐ **Julius Nyerere, unul din prima generație de conducători africani post-coloniali, a susținut o formă de socialism african, pe care a și încercat să o implementeze în Tanzania.**

renunțe la economia de stat din Zambia.

Malawi. Domnia autocrată lungă a dr. Hastings Banda (1898-1997; prim-ministru 1964-66, președinte 1966-94) a luat sfârșit în 1994, când, obligat să organizeze alegeri libere, a fost înfrânt de Bakili Muluzi (n.1943).

Zimbabwe. Ian Smith (n.1919; prim-ministru 1965-78), în calitate de prim-ministru al Rhodesiei de Sud a declarat unilateral independența față de Marea Britanie, însă în cele din urmă Rhodesia sa dominată de albi s-a prăbușit. Robert Mugabe (n.1924; prim-ministru 1980-87; președinte executiv din 1987) a preluat puterea după primele alegeri în care li s-a permis și persoanelor de culoare să voteze, și Rhodesia a devenit Zimbabwe.

Mozambic. Samora Machel (1933-86; președinte 1975-86). Regimul pro-marxist al lui Machel a fost subminat de o rebeliune sprijinită de Africa de Sud; a fost ucis într-un accident aviatic. Joachim Chissano (n.1939; președinte din 1986) a câștigat alegerile pluripartite din 1994.

Comore. Republică islamică condusă de Ahmed Abdallah (c.1919-89; șeful statului 1975-89) până la uciderea sa de către mercenarii francezi. În 1989, puterea a fost preluată de Said Mohamed Djohar și în 1996 a fost înlocuit de Mohammed Taki Mbdoukharin.

Madagascar. După alegerile din 1993, Albert Zafy a devenit prim-ministru, preluând puterea executivă îndelungată de la Didier Ratsiraka (n.1936; președinte din 1975).

Mauritius. Sir Anerood Jugnauth (n.1930) a fost prim-ministru până în 1982, când a fost înlocuit de Cassam Uteem.

Swaziland. Sobhuza II (1899-1982), șef su-

Camera Press

● **Nelson Mandela a fost prizonier decenii întregi înainte de a deveni președintele Africii de Sud. În ciuda opoziției albe de dreapta, el a ajuns să fie considerat de toate părțile ca adevăratul lider al națiunii.**

Seko (n.1924; președinte între 1965-97) l-a răsturnat pe Kasavubu și în 1971 a schimbat numele Republicii Congo în Zair. În 1997 Lauren Kibila a preluat puterea și a revenit la vechea denumire, Republica Democratică Congo.

Congo. După aproape 30 de ani de stat unipartit marxist-leninist, alegerile libere din 1992 l-au adus la putere pe Pascal Lissouba (n.1931; președinte 1992-97). O rebeliune l-a adus pe Denis Sassou-Nguesso la putere. Înainte de 1992 el făcuse parte din hunta militară.

Gabon. Leon M'Ba (1902-67; președinte 1960-67). Omar Bongo (n.1935; președinte din 1967). Bongo a întemeiat un stat cu partid unic de guvernământ (1968) și a păstrat puterea după alegerile pluripartite din 1990 și 1993.

São Tomé și Príncipe. După primele alegeri pluripartite din republică, din 1991, Miguel Trovoadă (n.1946) a devenit președinte.

Guineea Ecuatorială. Teodoro Obiang Nguema Mbasogo (președinte din 1979) conduce un stat militar unipartit.

Republica Centrafricană. Cel mai bizar personaj din istoria plină de lovituri de stat a fost colonelul Jean Bokassa (n.1921; președinte 1965-76) care s-a încoronat (pentru scurt timp) (1976-1979). Angel-Félix Patasse (n. 1937) a devenit președinte în 1993.

Camerun. Camerun, un stat unipartit, a avut doar doi conducători, Ahmadou Ahidjo (1924-1989; președinte 1962-82) și Paul Biya (n.1933; președinte din 1982). Biya s-a agățat de putere în ciuda problemelor grave.

Africa de Vest

Nigeria. Dintre militarii care au condus Nigeria, generalul Yakubu Gowon (n.1934; șef al statului 1966-75) a câștigat un război împotriva Biafrei secesioniste, conduse de Chukwuemeka Ojukwu. Sub conducerea generalului Sanni Abacha (șef al statului 1993-98) democrația nu s-a materializat. După moartea sa, în iunie 1998, i-a luat locul șeful forțelor militare.

Benin. Țara era extrem de instabilă până când generalul Mathieu Kerekou (n.1933; președinte 1979-91) a proclamat statul unipartit. După organizarea alegerilor libere a fost

● **Jean Bokassa pe tronul său oficial, după ce s-a autoproclamat împărat al Republicii Africa Centrală. Domnia sa s-a caracterizat printr-o conducere excentrică și un stil adesea brutal.**

înlocuit cu Nicéphore Soglo (n.1934; președinte 1991-96). Kerekou a fost reales cu o mică majoritate în 1996.

Togo. Togo, stat independent din 1960, este condus de mult timp de Gnassingbé Eyadéma (n.1937; președinte din 1967).

Ghana. Ghana și-a obținut independența timpurie sub conducerea lui Kwame Nkrumah (1909-71; președinte 1960-66), dar au urmat regimuri militare. Din 1979 puterea efectivă a fost deținută de fostul locotenent de aviație Jerry Rawlings (n.1947; șef al statului din 1982).

Burkina Faso (fosta Volta Superioară). După o serie de lovituri de stat violente, Blaise Compaoré (n.1940; șef al statului din 1987) a confiscat puterea.

Coasta de Fildeș. Până la moartea sa, Félix Houphouët-Boigny (1905-93; președinte 1960-93) a condus Coasta de Fildeș ca pe un stat unipartit, dar cu economie neobișnuit de liberală. Succesorul lui a fost Henri Konan Bedie (n.1934; președinte din 1994).

Liberia. Liberia, independentă din 1847, s-a bucurat de o stabilitate relativă sub conducerea lui William Tubman (1895-1971; președinte 1941-71); succesorul lui a fost asasinat într-o lovitură de stat condusă de Samuel Doe (1951-90; șef al statului 1980-90). Doe a fost ucis într-un război civil devastator. Amos Sawyer (președinte 1990-97) a condus o țară instabilă și în 1997 a fost înlocuit de Charles Taylor.

Sierra Leone. O lovitură de stat condusă de Valentine Strasser (n.c.1965; șef al statului 1992-96) a dus la un sistem unipartit; el a fost înlocuit în 1996 de civilul Ahmad Tejan Kabbah; loviturile de stat din 1996 și 1997 și acțiunile Frontului Revoluționar Unit au provocat adevărate masacre. În 1998 Kabbah a fost reinstalat la putere.

Guineea. După moartea primului președinte radical Sékou Touré (1922-84; președinte 1958-84) o lovitură de stat militară fără vărsare de sânge l-a adus la putere pe pro-occidentalul Lansana Conté (n.1945; președinte din 1984).

Guineea-Bissau. Luis Cabral (n.1931; președinte 1974-80); João Bernardo Vieira (n.1939; președinte din 1980).

Senegal. Leopold Sedar Senghor (n.1906; președinte 1960-81). Abdou Diouf (n.1935; președinte din 1981) a renunțat la scurta confederație a Senegambiei (1982-89).

Gambia. Dawda Kairaba Jawara (n.1924; prim-ministru 1965-70, președinte 1970-94) a condus autoritar, dar democratic, până la lovitură de stat din 1994 condusă de Yahay Jammeh.

Capul Verde. Aristides Pereira (n.1923; președinte 1975-91). António Mascarenhas Monteiro (n.1943; președinte 1991).

Africa Sub-sahariană

Mauritania. În 1992 dictatorul militar Maaouya Ould Sidi Ahmed Taya (n.1943; șef al statului din 1984) a ieșit victorios în așa-zisele alegeri aranjate din anii 1980 și 1990.

Mali. Democrația a fost introdusă în 1992, când Alpha Oumar Konare (n.1946) a fost ales președinte. A fost reales în 1997.

Niger. Tranziția spre democrație la adus la putere pe Mahamane Ousmane (președinte din 1993). El a refuzat alegerile din 1995 dar a fost reales în 1996.

Ciad. După ani de luptă între grupările sprijinite de francezi și de libieni, în 1993 fostul comandant șef Idriss Deby a preluat puterea. A fost din nou ales la alegerile din 1996.

prem din 1921, apoi rege (1968-82). Succesorul său a fost Mswati III (n.1968; rege 1982-).

Lesotho. Regatul Lesotho, o enclavă în interiorul Africii de Sud, a cunoscut tulburări politice. În 1993 alegerile libere l-au desemnat pe Ntsu Mokhele (n.1918) prim-ministru. De atunci au alternat guvernele civile și militare, cu Pakalithi Mosisili ales prim-ministru civil în 1998. Letsie III a fost rege începând cu 1996.

Africa de Sud. Louis Botha (1862-1919; prim-ministru 1910-1919), fost lider al burilor din războiul anglo-bur, a devenit primul premier al Uniunii Africii de Sud. L-a urmat Jan Smuts (1870-1950; prim-ministru 1919-24 și 1939-48); James Hertzog (1866-1942; prim-ministru 1924-39). Daniel Malan (1874-1959; prim-ministru 1948-54) a fost arhitectul celebrului sistem de apartheid din Africa de Sud. A fost succedat de Johannes Gerardus Strijdom (1893-1958; prim-ministru 1954-58).

Hendrik Verwoerd (1901-66; prim-ministru 1958-66); în 1961, Africa de Sud a devenit republică. După asasinarea lui Verwoerd, au fost aleși Balthazar Vorster (1915-83; prim-ministru 1966-78) și P.W.Botha (n.1916; prim-ministru 1978-84). În 1984 conform noii constituții Botha a guvernat ca președinte; (1984-89). F.W. de Klerk (n.1936; președinte 1989-94) a început să demaște apartheidul. Nelson Mandela (n.1918; președinte din 1994), fost prizonier politic, a devenit primul președinte ales prin vot universal.

Botswana. Seretse Khama (1921-80; președinte 1966-80); Ketumile Masire (n.1925; președinte 1980-98); Festus Mogae (președinte 1998-).

Namibia. Sam Nujoma (n.1929; președinte din 1990). Nujoma este fostul conducător al rebelilor SWAPO care s-au opus conducerii Africii de Sud.

Africa Centrală

Angola. António Agostinho Neto (1922-79; președinte 1975-79). Cu ajutor cubanez, Neto a rezistat sud-africanilor sprijiniți de rebelii Unita. Jose Eduardo dos Santos (n.1942; președinte din 1979) a negociat un armistițiu fragil cu trupele Unita. Pacea s-a restaurat încet.

Republica Democratică Congo (Zair). Joseph Kasavubu (1910-69; președinte 1960-65). Kasavubu a fost președinte în primii ani turbulenți ai independenței, când premierul, Patrice Lumumba (1925-61; prim-ministru 1960), a fost asasinat. Colonelul Mobutu Sese